

landelijk
milieu
overleg

donkerstraat 17
3511 KB UTRECHT
Tel: 030-331328

P E R S B E R I C H T

16 maart 1995

**HOUTIMPREGNEERBEDRIJVEN OVERTREDEN OP GROTE SCHAAL DE POST-SEVESO RICHTLIJN.
EEN VERBOD OP HOUTVERDUURZAMING MET ZOUTEN, DIE ARSEEN EN CHROOM BEVATTEN IS ZEER URGENT GEZIEN DE GROTE GEVAREN VOOR DE VOLKSGEZONDHEID EN HET MILIEU.**

In de februari- en maarteditie van het blad Milieudefensie zijn de excessen in de houtverduurzamingsbranche uitgebreid beschreven ('Het arseenschandaal'). De milieu-organisaties bepleiten in dit verband een landelijk verbod op het gebruik van zouten die chroom VI en arseen bevatten, omdat deze stoffen grote gevaren voor de volksgezondheid, de werknemers en het milieu met zich meebrengen. In de officiële classificatie is chroom VI zelfs gevaarlijker dan asbest.

Bovendien ontduiken de houtimpregneerbedrijven die met deze middelen werken nagenoeg allemaal de verplichting om een extern veiligheidsrapport (EVR) te laten opstellen. Een bedrijf dat meer dan 500 KG arseen gebruikt is daartoe wettelijk verplicht. Op overtreding hiervan staat een maximum gevangenisstraf van 12 jaar. Daarom is aan vier gemeenten gevraagd om onmiddellijk de betreffende houtimpregneerbedrijven te verbieden om nog langer met deze middelen te werken.

Tevens dienen deze bedrijven verplicht te worden om de zware bodemverontreiniging op hun bedrijfsterreinen op te ruimen, en een inzamelsysteem op te zetten om het hout wat al verduurzaamd is, terug te kunnen nemen en verantwoord te verwerken. Het verbranden van dit hout is uiterst gevaarlijk voor de omwonenden.

Al jarenlang wordt in Nederlandse impregneerbedrijven hout verduurzaamd met behulp van zware metalen: koper, chroom VI en arseen. Met name het gebruik van chroom VI en arseen is zeer riskant voor het milieu, voor de volksgezondheid en voor werknemers, omdat het zeer giftige, kankerverwekkende stoffen zijn, die ook het nageslacht kunnen aantasten.

Arseenzuur valt om die reden onder de Europese Post-Seveso Richtlijn, opgesteld na de dioxineramp in de Italiaanse plaats Seveso in 1976, met zeer strenge toelatingseisen voor een reeks van gevaarlijke stoffen.

Een bedrijf wat onder deze richtlijn valt, moet een extern veiligheidsrapport en een arbeidsveiligheidsrapport op laten stellen en aan het bevoegde gezag overleggen. Op grond daarvan moeten de gemeenten een rampenbestrijdingsplan opstellen.

Slechts één impregneerbedrijf heeft een EVR-rapport op laten stellen.

Ondanks herhaald aandringen van de kant van de milieubeweging en van de brandweer (Nijmegen).

hebben vier belangrijke bedrijven uit de branche niet aan deze verplichting voldaan.
Deze bedrijven leveren ongeveer 40 % van al het met arseenverbindingen verduurzaamde hout.

Daarom eist de milieubeweging dat deze vier bedrijven waarvan onomstotelijk vaststaat dat ze EVR-plichtig zijn, onmiddellijk stoppen met het impregneren van hout met deze middelen, dat de voorraden met arseen en chroom VI verwijderd worden, en dat de zwaar vervuilde bedrijfsterreinen grondig gesaneerd worden op kosten van de vervuilers. Ook dienen zij verplicht te worden om het in het verleden geïmpregneerde hout terug te nemen, en verantwoord te verwerken.

Het gaat om de volgende vier bedrijven:

1. Hickson Garant BV te Nijmegen, tevens leverancier van koper-chroom-arseenzouten ('superwolmanzout CO'). De Nijmeegse brandweer dringt al heel lang aan op een rampenbestrijdingsplan.
2. Hickson Garant BV te Amsterdam. Ook dit bedrijf is EVR-plichtig, zo blijkt uit een brief van de Milieudienst van Amsterdam.
3. Foreco in Dalfsen.
4. Gebr. Van Aarle BV in St. Oedenrode.

Op basis van milieuvergunningen en nadere informatie van gemeenten is berekend dat ook Foreco en Van Aarle BV EVR-plichtig zijn.

Navrant detail is dat alle vier de bedrijven met een niet toegelaten middel werken.

Chroom VI is, evenals arseen, een zwarte lijststof voor lucht. Dit houdt in dat deze stof met de best bestaande technieken aan de bron vermeden dient te worden. Chroom VI valt niet onder de Post-Seveso-richtlijn. Er geldt dus ook geen EVR-plicht voor. Omdat Chroom VI echter nog gevaarlijker is voor de volksgezondheid en het milieu dan arseen pleit de milieubeweging ervoor om ook chroom VI te verbieden, en de Europese gemeenschap voor te stellen chroom VI toe te voegen aan de Post-Seveso-lijst.

Wat arseen betreft probeert de impregneerbranche om 'kunstmatig' onder de 500 KG grens te komen. Omdat de genoemde gevaren voor de omgeving bij 400 kg even groot zijn, en er voor de afvalfase niets is geregeld, pleit de milieubeweging voor een totaal verbod.

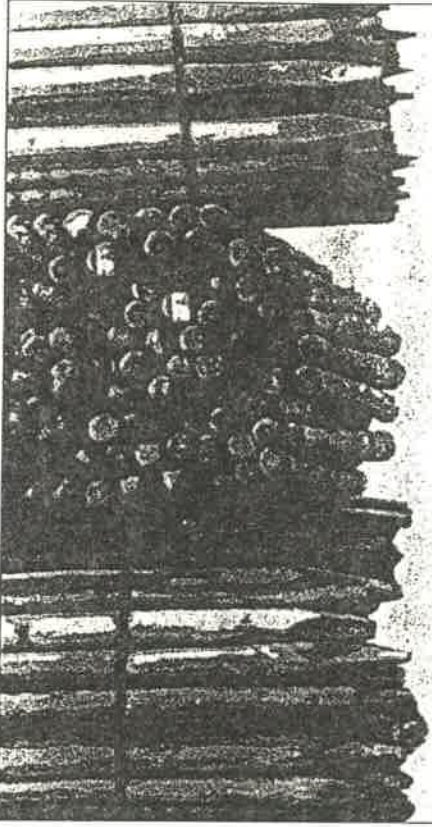
Voor bijna alle sectoren waarin momenteel verduurzaamd hout wordt gebruikt zijn voldoende alternatieven voorhanden.

Stichting Natuur en Milieu Overijssel.
Stichting Brabantse Milieufederatie.
Stichting Gelderse Milieufederatie.
Vereniging Milieufederatie Noord-Holland.
De Kleine Aarde.
Stichting Natuur en Milieu;
Vereniging Milieudefensie;
Landelijk Milieu Overleg.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met:

- * Het Landelijk Milieu Overleg, Anton Nigten. 030 - 331328
- * Stichting Natuur en Milieu, Saskia van Gool. 030 - 331328
- * De Kleine Aarde: Jan Juffermans, 04116 - 84921.

Bijlage: "Het arseenschandaal, deel 2" door Han van de Wiel. Uit het blad Milieudefensie van maart jl..

Doorbraak in arseen- schandaal

Bij brand in een houtimpregneerbedrijf staan de autoriteiten met de handen in het haar: slechts één gemeente beschikt over een rampenplan. De overheid heeft deze situatie jarenlang gedoogd, maar gemeenten en Milieuinspectie worden wakker.

door Han van de Wiel

In juli 1976 deed zich in de Noorditaliaanse stad Seveso een catastrofe voor: uit de chemiefabriek ICMESA ontsnapte een rookwolk die even later als witte sneeuw over de omgeving neerddarrelde. Omwonenden zagen er geen reden in de ramen te sluiten of de kinderen binnen te roepen, die veelal met ontbloot bovenlijf buiten speelden – want het was heet op die bewuste zaterdagochtend. Pas twee weken later, toen al bij meer dan dertig mensen ernstige huidschade (een soort acne) was geconstateerd, wist een provincie-laboratorium te melden dat de ontsnapte stof dioxine was, een van de giftigste substanties die bestaan. Drie dagen later bevestigde de hoofdvestiging van de chemiefabriek deze uitkomst. In allerijl begon de evacuatie van het getroffen gebied. 19 jaar na de ramp blijkt dioxine onder andere sterk kankerbevorderend te zijn, het immuunsysteem aan te tasten (meer kans op infectieziekten) en te leiden tot aangeboren afwijkingen.

De wereld leerde een harde les. De Europese Commissie stelde in 1982 de zogeheten post-Seveso-richtlijn op, waarin 180 gevaarlijke stoffen staan opgesomd, die bij een calamiteit een ramp kunnen veroorzaken à la Seveso. Nederland was verplicht vanaf januari 1984 te voldoen aan de richtlijn.

Pas eind 1988, bijna vijf jaar later, werd de post-Seveso-richtlijn verwerkt in de Nederlandse wet tot het *Besluit Risico's Zwarte Ongevallen*. Daarin staat onder andere dat een bedrijf dat meer dan 500 kilogram arseenpentoxide, arseenzuur of zouten kan 'bezigen' verplicht is om twee maanden

vóórdat het met die stof gaat werken een extern veiligheidsrapport (EVR) aan het gemeentebestuur te overleggen. Op basis van dat rapport maakt de gemeente een rampenbestrijdingsplan met een gedetailleerde beschrijving van wat er moet gebeuren bij calamiteiten, bijvoorbeeld bij een brand. Vier jaar na invoering van het Besluit gaf minister Alders van Milieubeheer houtimpregneerbedrijven tot 1 januari 1993 respijt om een extern veiligheidsrapport te maken. Op dit moment is slechts één bedrijf in het bezit van een EVR: houthandel Tissen in Luiksgestel.

Onderzoek

In deze situatie lijkt verandering te komen. Milieuinspecteurs hebben tussen oktober en januari in het hele land impregneerbedrijven bezocht, waaronder bedrijven die werken met arseenhoudende wolmanzouten, om na te gaan of de milieuvergunningen goed worden nageleefd. De Milieuinspectie legt momenteel de laatste hand aan het onderzoek, dat voor de zomer uitkomt. „De EVR-plicht wordt een belangrijk item in het onderzoeksrapport”, zegt coördinator W. Huurdeman. „Een aantal bedrijven overschrijdt de grens van 500 kilogram en zijn zeker EVR-plichtig.” Op basis van milieuvergunningen en gegevens van gemeentelijke milieudiensten is uit te rekenen welke impregneerbedrijven de kritische grens van 500 kilogram arseenzuur overschrijden. Daartoe behoren in ieder geval FORECO in Dalfsen, Hickson Garantior met vestigingen in Nijmegen en Amsterdam en Van Aarle in Sint Oedenrode. Huurdeman wil dat niet bevestigen. Betrouwbare bronnen, die anoniem willen blijven, verzekeren dat

in ieder geval FORECO alsnog een extern veiligheidsrapport moeten laten maken. Hetzelfde geldt voor Hickson Garantior in Amsterdam. De hoofdstedelijke milieudienst schreef onlangs in een brief aan houthandel Tissen dat er „een herberekening” is uitgevoerd, „waaruit is gebleken dat het bedrijf [Hickson Garantior] EVR-plichtig is.” Fon ten Thij, hoofd van de afdeling milieuspecialisten: „De officier van justitie is hiervan op de hoogte gebracht. Hij moet besluiten of het bedrijf gesloten wordt op basis van het strafrecht. Ook de gemeente kan het bedrijf sluiten op basis van het publiekrecht. Dan gaat het ons om de vraag of het milieu gevaar loopt als het bedrijf open blijft. Wij vinden van niet, en de Milieuinspectie is het met ons eens.”

Maar stel dat zich een ramp voordoet? „Ik zie die ramp nog niet zo. Hout in het algemeen brandt niet zo gemakkelijk. Bij mij staat gewolmaniseerd hout niet zo hoog op het lijstje.”

Milieuofficier A.M. Fransen van Amsterdam kaatst de bal terug: „De gemeente heeft zelf de bevoegdheid tot sluiten.” Hij wil geen antwoord geven op de vraag wat hij doet als dat niet gebeurt: „Ik moet me nog oriënteren, samen met de Milieuinspectie.” Al meer dan een jaar geleden,

Het Landelijk Milieu Overleg heeft een rapport geschreven over deze kwestie. Een hoofdstuk is gewijd aan de rol van de overheid. 'Verduurzaamd hout, een weinig duurzame optie voor de toekomst'. Maak 10 gulden over op giro 196562 t.n.v. LMO Utrecht, o.v.v. 'verduurzaamd hout'.

werd Fransen van de arseenkwesie op de hoogte gebracht door Ad van Rooij, die hem een dik dossier opstuurde. Op één briefje van drie regels na, heeft Fransen nooit iets van zich laten horen.

EVR-plichtig

Het ministerie van Milieubeheer heeft steeds de impregneerbranche de hand boven het hoofd gehouden. Tijdens een onderzoek in opdracht van VROM naar EVR-plichtige bedrijven (1992) zijn enkele houtimpregneerders aangewezen als EVR-plichtig, maar daar is vreemd genoeg geen vervolg aan gegeven.

Cruciaal in het omzeilen van de EVR-plicht is de verkeerde interpretatie van het Besluit Risico's Zware Ongevallen. De gemeentebesturen van Amsterdam, Dalfsen, Sint Oedenrode en Nijmegen rekenen alleen de *werkvoorraad* arseen mee voor het bepalen van de EVR-plicht. Terwijl artikel 5 van de post-Seveso-richtlijn geen ruimte laat voor

interpretatieverschillen: al het aanwezige arseenzuur moet worden meegeteld, maakt niet uit of het verwerkt is of niet.

De Milieuspectie, controleur en handha-ver van milieuvergunningen, heeft de gemeenten steeds met raad en daad bijgestaan in de afwijkende handelwijze om alleen de werkvoorraad mee te tellen. Milieuspectie noch gemeenten gaan vrijuit: verontruste omwonenden van impregneerbedrijven hebben de verantwoordelijken keer op keer gewezen op de foutieve interpretatie van de wet. Ook het Landelijk Milieu Overleg (LMO) heeft ambtenaren van VROM hierop geattendeerd en gewaarschuwd voor te grote invloed van de houtverduurzamingsbranche op het beleid van VROM. VROM weigert sindsdien elk gesprek met het LMO hierover.

Huurdeman van de Milieuspectie stelt dat er lange tijd verwarring is geweest over de interpretatie van de wet. „De vraag was welk deel van het arseen moet worden meegeteld. De formulering in de wet is ingewikkeld. Daar staat: 'arseen bezigen'. Dat is een vage omschrijving. Dan duurt het meestal enige tijd voordat er duidelijkheid is. Het ministerie van Milieubeheer heeft nu bepaald dat alleen de *opslag* van wolmanzouten en de *werkvoorraad* moeten worden meegeteld voor het vaststellen van de EVR-plicht.”

Waarom telt de houtvoorraad die al geïmpregneerd is niet mee? Per slot van rekening bevat een kubieke meter geïmpregneerd hout 1 tot 1,5 kilogram arseenzuur. „Als je dat doet, is bij wijze van spreken elke flinke schutting EVR-plichtig. Het ministerie heeft dus een pragmatisch standpunt ingenomen.”

Maar het Besluit Risico's Zware Ongevallen is toch juist bedoeld voor calamiteiten? Bij een brand gaat ook de voorraad eindprodukt in vlammen op, niet alleen de vaten met wolmanzouten. Huurdeman: „Ja, dat is de andere kant van de zaak”.

NUBE TOSSICA

Seveso (Milano), estate. Sempre più allarmanti si vanno facendo le conseguenze della nube tossica fuoruscita il 10 luglio dalla fabbrica ICMESA che produceva diossina, diserbante micidiale, incontrollabile. Qui le sorelline Alice e Stefania Senno hanno il viso deturpato dalla

W.J.M van Dijk van de directie brandweer en rampenbestrijding van het ministerie van Binnenlandse Zaken zegt de EVR-plicht van impregneerbedrijven opnieuw te bestuderen. Hij is het niet eens met het 'pragmatische standpunt' van VROM om de houtvoorraden niet mee te tellen: „Dat hout brandt als een lier.”

Risico-analyse

Een extern veiligheidsrapport is geen formaliteit. Er moet een uitgebreide risico-analyse plaatsvinden. Zo mogen zich in een straal van 500 meter van het EVR-plichtige bedrijf geen woningen bevinden. Bij houthandel Van Aarle, in Sint Oedenrode, staat het dichtstbijzijnde huis op 5 meter afstand van het bedrijf. Het is sowieso de vraag of houtimpregneerbedrijven die werken met kankerverwekkende stoffen als arseen en chroom VI, kunnen voldoen aan de eisen: de Wet Milieubeheer staat niet toe milieugevaarlijke stoffen in het milieu te brengen. Arseen en chroom VI zijn *zwarte lijststoffen* en dus bijzonder milieugevaarlijk. De rijksoverheid streeft naar beëindi-

Slachtoffers dioxine-ramp in Seveso, 1976

ging van de verontreiniging van deze stoffen.

De kans bestaat dat gemeenten de bedrijven zullen gedogen. De gemeente Dalfsen zinspeelt daar op. De chef van de milieudienst zegt: „Als FORECO EVR-plichtig is kijken we op welke termijn het bedrijf daaraan kan voldoen. Als het te lang duurt, mogen ze niet méér arseenzuur op het bedrijf hebben dan 500 kilogram. Als ze meer willen moet de vergunning worden aangepast en moet er een EVR komen.” Daarmee gaat hij er aan voorbij dat FORECO twee maanden voordat het bedrijf met arseenzuur ging werken het extern veiligheidsrapport had moeten overleggen.

Ad van Rooij, al jaren in juridische strijd verwickeld met zijn buurman houthandel Van Aarle, heeft al aangekondigd naar de Europese rechter te stappen als het zover komt.

Mr. drs. F. Bolkestein
fractievoorzitter

's-Gravenhage, 4 mei 1995

De Heer Ing. A.M.L. van Rooij
't Achterom 9a
5491 XD Sint Oedenrode

Geachte Heer Van Rooij,

Vriendelijk dank voor uw brief van 30 april 1995

Aangezien het onderwerp dat u in uw brief behandelt tot het beleidsterrein van één van mijn collega's in de VVD-fractie behoort, heb ik uw brief ter kennisgeving gebracht van mijn fractiegenoot de heer mr. J.A. Te Veldhuis.

Hopende u hiermede van dienst te zijn geweest,

met vriendelijke groet,

P/O